

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 165/09-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. júna 2009 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti F., spol. s r. o., so sídlom P., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných práv, základných práv na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, zákazu diskriminácie podľa čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 33/2008 a jeho rozhodnutím z 24. novembra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti F., spol. s r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. marca 2009 doručená sťažnosť spoločnosti F., spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala

porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných práv (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy a na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, zákazu diskriminácie podľa čl. 12 ods. 2 ústavy, práva podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 33/2008 a jeho rozhodnutím z 24. novembra 2008.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že v súdnom konaní vedenom Okresným súdom Prešov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 9 C 307/2004 sa žalobkyňa domáhala voči žalovaným v 1. až 3. rade určenia neplatnosti dobrovoľnej dražby. Sťažovateľka mala v predmetnom súdnom konaní postavenie žalovanej v 3. rade.

Okresný súd rozsudkom z 5. februára 2007 sp. zn. 9 C 307/2004 zamietol jej žalobu a žalobkyňu zaviazal sťažovateľke zaplatiť náhradu trov konania v sume 179 827 Sk.

Proti rozsudku okresného súdu v merite veci i v časti výroku o povinnosti žalobkyne zaplatiť sťažovateľke trovy konania podala sťažovateľka odvolanie.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 2 Co 33/08 z 24. novembra 2008 potvrdil rozsudok okresného súdu, ktorým zamietol žalobu žalobkyne v merite veci a v časti napadnutého výroku o trovách konania vo vzťahu k sťažovateľke ho zmenil tak, že sťažovateľke priznal náhradu trov prvostupňového konania v sume 9 846 Sk a náhradu trov odvolacieho konania v sume 3 941 Sk.

Sťažovateľka vyslovene tvrdí, že *„pri vyčísl'ovaní trov konania prvostupňový súd správne vychádzal z určenia hodnoty sporu, keďže za predmet sporu nepovažoval akýsi abstraktný inštitút určenia neplatnosti právneho úkonu (dražby), ale určil hodnotu sporu na základe predmetu dražby. Predmetom posúdenia totiž bola platnosť resp. neplatnosť zmluvy o vykonaní dražby, na základe posúdenia splnenia podmienok podľa zákona*

č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách v znení neskorších predpisov. Uvedený postup určenia základu pre tarifnú hodnotu úkonu právnej pomoci je plne v súlade s citovaným § 10 ods. 2 vyhlášky. Nie je pritom namieste, posudzovať konanie o neplatnosť takejto dražby za výsostne právno-teoretické, keďže prípadné vyslovenie neplatnosti dražby ma priamy vplyv na uspokojenie veriteľa, ktoré je hlavným účelom zabezpečenia pohľadávky. Iný výklad posudzovania hodnoty sporu predstavuje absurdný postup nemajúci oporu v relevantnej právnej úprave. Zároveň v konaní nebolo problematické určiť tarifnú hodnotu veci, ktorou bola hodnota draženej nehnuteľnosti v sume 6 150 000 Sk...

Odvolačný súd však náhradu trov konania žalovanému v 3. rade priznal len vo výške 9 846 Sk, a to z dôvodu, že hodnotu tarifnej odmeny za úkon právnej služby v konaní určil len vo výške 1/13 výpočtového základu, aplikujúc ustanovenie § 11 ods. 1 vyhlášky. “

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vo veci rozhodol týmto nálezom:

„1. Krajský súd v Prešove postupom a rozhodnutím sp. zn. 2 Co 33/08 zo dňa 24. novembra 2008 porušil základné právo spoločnosti F., spol. s r. o. P. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na ochranu majetku podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa článku 20 Ústavy Slovenskej republiky, zákaz diskriminácie podľa článku 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo účastníka na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 Co 33/08 zo dňa 24. novembra 2008 v časti, v ktorej tento súd zmenil výrok Okresného súdu v Prešove, sp. zn. 9 C 307/04, zo dňa 5. februára 2007 o trovách konania medzi žalobkyňou a F., spol. s r. o. P. ako žalovaným v 3. rade tak, že žalovanému v 3. rade sa priznáva náhrada trov prvostupňového konania vo výške 9.846, Sk a žalobkyňa je povinná ju zaplatiť Mgr. I. I., advokátovi, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Spoločnosti F., spol. s r. o. P. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 292,38 €, ktorú je Krajský súd v Prešove povinný zaplatiť na účet jej právneho zástupcu do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu. “

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým

postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

Z uvedeného ústavného vymedzenia postavenia a právomocí všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike vyplýva, že rozhodovanie v občianskoprávných veciach patrí do právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu, usmerňovať vývoj judikatúry všeobecných súdov z hľadiska správnosti výkladu a uplatňovania zákonov (za podmienky rešpektovania jeho ústavnej konformity), alebo zjednocovať judikatúru všeobecných súdov (obdobne napr. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05, III. ÚS 356/06).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05).

Sťažovateľka videla porušenie ňou označených základných a iných práv (čl. 20, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru, čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 6 ods. 1 dohovoru) rozsudkom krajského súdu najmä v tom, že krajský súd nevychádzal pri rozhodovaní o náhrade trov konania z predmetu sporu (jeho hodnoty),

ako to urobil okresný súd v prvostupňovom rozhodnutí, ktorý postupoval podľa § 9 ods. 1 a § 10 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), ale na daný prípad aplikoval ustanovenie § 11 ods. 1 vyhlášky. Sťažovateľka ďalej namieta nesprávnosť a arbitrárnosť právnych záverov krajského súdu.

Krajský súd označeným rozhodnutím sp. zn. 2 Co 33/2008 z 24. novembra 2008 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa sp. zn. 9 C 307/2004 z 5. februára 2007 v napadnutej časti týkajúcej sa výroku o priznaní náhrady trov prvostupňového konania sťažovateľke v sume 179 827 Sk tak, že jej priznal náhradu trov prvostupňového konania iba v sume 9 846 Sk. Svoje rozhodnutie v tejto časti odôvodnil takto:

„Odvolací súd mal ďalej za to, že odvolanie žalobkyne pokiaľ ide o priznané trovy prvostupňového konania vo vzťahu k žalovanému v 1. a 3. rade je dôvodné. Predovšetkým je potrebné uviesť, že súd prvého stupňa postupoval správnym spôsobom, keď v nadväznosti na výsledok konania a podľa zásady úspechu v konaní zaviazal žalobkyňu na zaplatenie vzniknutých trov konania týmto žalovaným účastníkom podľa § 142 ods. 1 O. s. p. Trovy prvostupňového konania na strane žalovaného v 1. aj 3. rade pozostávajú z odmeny právnych zástupcov za poskytnutú právnu pomoc.

Podľa § 9 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Zb., základná sadzba tarifnej odmeny sa stanoví podľa tarifnej hodnoty vecí alebo druhu vecí, alebo práva a podľa počtu úkonov právnej služby, ktoré advokát vo veci vykonal, ak táto vyhláška neustanovuje inak.

Podľa § 10 ods. 2 citovanej vyhlášky, ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifou hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena vecí alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby: za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky a hodnota záväzku.

Predmetom konania v prejednávanej veci bolo určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby, ktorá je vo svojej podstate právnym úkonom, na základe ktorého dochádza k nadobudnutiu vlastníckeho práva k veciam, ktoré môžu byť predmetom tejto dražby. V takom prípade a pri tomto druhu konania je preto nutné pri určovaní výšky tarifnej odmeny právneho zástupcu za poskytnutú právnu pomoc v súdnom konaní vychádzať

z ustanovenia § 11 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Zb., podľa ktorého základná sadzba tarifnej odmeny za úkon právnej pomoci je 1/13-tina výpočtového základu ak nie je možné hodnotu veci alebo práva vyjadriť v peniazoch alebo ak ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami...

Pokiaľ ide o trovy prvostupňového konania žalovaného v 3. rade, aj v tomto prípade tieto trovy pozostávajú z odmeny právneho zástupcu za poskytnutú právnu pomoc, kde konkrétne boli poskytnuté úkony právnej pomoci a to prevzatie a príprava zastúpenia 25. 2. 2005, vyjadrenie k žalobe 3. 3. 2005, za tieto úkony mu patri odmeny 1.154,- Sk x 2 = 2.308,- Sk. Za účasť na pojednávaníach v dňoch 12. 4. 2006, 6. 11. 2006 a 11. 12. 2006 mu patri odmeny 1.260,- Sk x 3, spolu 3.780,- Sk a za účasť na pojednávaní dňa 5. 2. 2007 mu patri odmena vo výške 1.371,- Sk. Spolu tak odmena za poskytnuté úkony právnej pomoci dosahuje sumu 7.459,- Sk, ku ktorej sa pripočítava aj 19 % DPH vo výške 1.417,- Sk, čo spolu dáva sumu 8.876,- Sk. Právnemu zástupcovi patri aj tzv. režijný paušál vo výške 2 x 150,- Sk, spolu 300,- Sk, 3 x 164,- Sk, spolu 492,- Sk a 1 x 178,- Sk, spolu 970,- Sk. Celková výška trov prvostupňového konania na strane tohto účastníka tak dosahuje v zmysle uvedeného sumu 1.846,- Sk.

Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok vo výroku o trovách konania medzi žalobkyňou a žalovaným... v 3. rade zmenil (§ 220 O. s. p.) tak, že... žalovanému v 3. rade náhrada týchto trov vo výške 9.846,- Sk s tým, že žalobkyňa je povinná tieto trovy zaplatiť na účet právnych zástupcov menovaných účastníkov do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.“

Po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu sp. zn. 2 Co 33/2008 z 24. novembra 2008, ktorým zmenil rozsudok súdu prvého stupňa sp. zn. 9 C 307/2004 z 5. februára 2007 v napadnutej časti týkajúcej sa výroku o priznaní náhrady trov prvostupňového konania (ktoré bolo v odvolacom konaní preskúmané na základe odvolania žalobkyne), dospel ústavný súd k záveru, že z rozhodnutia krajského súdu nevyplýva zjavná neopodstatnenosť, jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že krajský súd vychádzal pri určení odmeny právneho zástupcu (náhrady trov konania) z ustanovenia § 11 ods. 1 vyhlášky

[predmetom uvedeného konania je určenie neplatnosti právneho úkonu (dobrovoľnej dražby)], a v takýchto typoch konania je potrebné postupovať podľa citovaného ustanovenia vyhlášky, pretože hodnotu veci alebo práva nie je možné vyjadriť v peniazoch, alebo je to možné zistiť s nepomernými ťažkosťami.

Ústavný súd zároveň zistil, že okresný súd v konaní o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby vyrubil ešte 30. decembra 2004 žalobkyni súdny poplatok z návrhu v sume 1 000 Sk (33,14 €), za podané odvolania (16. marca 2005 a 16. februára 2008) po 500 Sk (16,59 €) a podané dovolanie v sume 1 988 Sk (66 €), teda pri vyberaní súdneho poplatku nepostupoval v zmysle ustanovenia položky 1 písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov platného v relevantnom čase, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a o poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, ale podľa ustanovenia položky 1 písm. b) tohto sadzobníka, z čoho vyplýva, že okresný súd viedol celé konanie od začiatku ako také, v ktorom nemožno predmet konania oceniť v peniazoch, hoci pri rozhodovaní o náhrade trov konania aplikoval ustanovenie § 9 ods. 1 a § 10 ods. 2 vyhlášky, ktorá časť rozhodnutia bola rozhodnutím krajského súdu zmenená.

Prihliadajúc na tieto zistenia a okolnosti prípadu, preto nemožno konštatovať, že by interpretáciu a aplikáciu normatívneho textu ustanovenia vyhlášky použitej krajským súdom v posudzovanom rozhodnutí bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnenú alebo arbitrárnu a naopak tvrdenie sťažovateľky za správne a legitímne. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s rozsudkom krajského súdu v časti, ktorou rozhodol o náhrade trov konania, nestotožňuje, nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným.

Keďže ústavný súd v citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia (a tiež pri výpočte odmeny a hotových výdavkov) nezistil také dôvody, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako nezlučiteľné so sťažovateľkou označenými článkami ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu, odmietol sťažnosť sťažovateľky z uvedených dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (obdobne napr. III. ÚS 138/07).

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, neprichádzalo do úvahy, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky uvedených v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. júna 2009